

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐ - ๔๑/๒๕๕๖

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องคัดค้านในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ พ. ๓/๒๕๕๔ และที่ พ. ๕/๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๖ มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ และ มาตรา ๒๓๕ หรือไม่

ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องคัดค้าน รวม ๒ คำร้อง คือ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ พ. ๓/๒๕๕๔ และในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ พ. ๕/๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องทั้งสองฉบับและเอกสารประกอบคำร้อง ข้ออ้างและเหตุผลโดยสรุปของทุกฝ่าย ปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มีจุดประสงค์ที่จะตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม เนื่องจากในปัจจุบันผู้ประกอบอาชญากรรม ซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภท ได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาเกี่ยวกับการกระทำความผิด ไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดอื่นต่อไปอีก จึงได้นำรูปแบบมาตรการในการลงโทษมาใช้ ๒ ประเภทคือ

๑. มาตรการในการลงโทษตัวบุคคลทางอาญาไม่ว่าจะเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน และไม่ว่าจะเป็นความผิดสำเร็จหรือเพียงขั้นพยายาม ก็จะได้รับโทษทางอาญาเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิด ในคดีอาญาทั่วไป ซึ่งได้แก่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘

๒. มาตรการในการลงโทษทางแพ่ง เป็นมาตรการพิเศษที่ใช้หลักการทางแพ่งมาใช้เพื่อป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน โดยให้อำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการฟอกเงินได้ และไม่จำกัดคำนึงถึงผลของคำพิพากษาในคดีอาญารฐานฟอกเงินแต่อย่างใด ทำให้เงินหรือทรัพย์สินเหล่านี้ จะต้องตกเป็นของแผ่นดิน แม้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินจะไม่มี ความผิดทางอาญาก็ตาม เพราะถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบและไม่มีความผิดเป็นเจ้าของ นอกจากนั้น ในอารัมภบทของ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังปรากฏคำอธิบายไว้ด้วยว่า “พระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตามมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ฯลฯ” มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในหมวด ๖ ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งประกอบด้วยมาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๕ จึงเป็นมาตรการยึดทรัพย์สินในทางแพ่งโดยเฉพาะ มิได้เกี่ยวกับการดำเนินการใดกับตัวบุคคล หรือมีการกำหนดโทษไว้ในหมวดนี้ ทั้งกรอบของกฎหมายก็เน้นที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมูลฐาน ๘ ประการ ในมาตรา ๓ เท่านั้น จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงต้องถือว่ามาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๕ ในหมวด ๖ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นมาตรการทางกฎหมายในทางแพ่งที่มุ่งหมายบังคับแก่ตัวทรัพย์สิน มิใช่โทษทางอาญาอย่างใดอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ เพราะไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงว่าจะมีผู้กระทำความผิดและถูกศาลพิพากษาลงโทษหรือไม่ตามที่กล่าวมาแล้ว เมื่อเป็นมาตรการลงโทษแก่ทรัพย์สินในทางแพ่ง ดังนั้นบทบัญญัติในหมวด ๖ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นกรณีเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้กระทำความผิดทางอาญาโดยตรง ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างได้ว่าการขอให้ริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นการใช้กฎหมายย้อนหลัง แม้ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีผลใช้บังคับหลังจากความผิดมูลฐานในคดีของผู้ร้องได้เกิดขึ้นก่อนแล้ว และมีใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ เพราะศาลแพ่งย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวงได้อยู่แล้ว และมาตรา ๕๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ด้วยว่าให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทำให้สอดคล้องกับการบังคับแก่ตัวทรัพย์สินในทางแพ่งโดยเฉพาะ นอกจากนั้นแม้ผู้ร้องจะเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๕ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๕ เพราะเกินกว่าความจำเป็นก็ตาม แต่ก็เป็นการถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายที่รัฐสภาเป็นผู้ออก จึงอยู่ในข้อยกเว้นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ที่รัฐสภาสามารถออกกฎหมายในลักษณะเช่นนี้ได้ และเห็นว่ากรณีที่บทบัญญัติในหมวด ๖ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้เปิดโอกาสให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อพิสูจน์ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นมิได้เกี่ยวกับการกระทำความผิดในมูลฐานต่างๆ ตามกฎหมายมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ก่อนศาลมีคำสั่ง การคืนทรัพย์สินและชดเชยค่าเสียหายพร้อมทั้งดอกเบี้ยแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากพยานหลักฐานฟังไม่ได้ว่าทรัพย์สินที่ยึด

หรืออายัดนั้นเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดมูลฐาน บทบัญญัติในหมวด ๖ จึงเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่มีการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลเท่าที่จำเป็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๕ มิได้ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติดังกล่าวตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

อาศัยเหตุผลต่างๆ ดังที่กล่าวมาจึงวินิจฉัยว่า บทบัญญัติในหมวด ๖ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๕ ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๓๕

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ